

اقتصاد مقاومتی با رویکرد بهره‌وری

پدیدآورندگان: مرتضی پیراسته، فائزه شبانی

سرشناسه: پیراسته، مرتضی ۱۳۶۳

عنوان و نام پدیدآورندگان: اقتصاد مقاومتی با رویکرد بهره‌وری / پیراسته، مرتضی ۱۳۶۳ - شبانی، فائزه ۱۳۶۳

ویراستار: تقوی گرمستانی، سید علی ۱۳۶۴

وضعیت ویراست: اول

مشخصات نشر: تهران: قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص)، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۷۴ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۸۰-۰۳-۲

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

عنوان اصلی:

اقتصاد مقاومتی با رویکرد بهره‌وری

یادداشت: موضوع

موضوع: اقتصاد - ایران - آینده‌نگری

موضوع: سیاست - اقتصاد - آینده‌نگری

موضوع: تحریم - آید - ایران - قرن ۱۴

موضوع: تحریم اقتصادی آمریکا - آن

موضوع: بهره‌وری - ایران - آینده‌نگری

شابک افزوده: شبانی، فائزه ۱۳۶

شابک افزوده: تقوی گرمستانی، سید علی ۱۱

شابک افزوده: تهران: ارتش - قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص)

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ الف ۹ پ ۳ / ۲۳

رده‌بندی دیویی: ۳۳۸/۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۴۱۹۴۱

عنوان: اقتصاد مقاومتی با رویکرد بهره‌وری

پدیدآورندگان: مرتضی پیراسته، فائزه شبانی

ویراستار: سید علی تقوی گرمستانی

طراح جلد و صفحه‌آرا: قاسم عباسی

ناظر نشر: سید محمد رضا عمادی سرخی

مدیر برنامه‌ریزی: ابوالفضل توکلی

ناشر: قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص) آجا

چاپ و صحافی: مرکز مطالعات راهبردی ق پ ه خ(ص) آجا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۸۰-۰۳-۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۶

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، بزرگراه بسیج، بلوار هجرت، ستاد قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص) آجا

تلفن: ۳۳۲۴۰۴۶۸ (۰۲۱) دورنگار: ۳۳۲۴۰۴۶۹ (۰۲۱)

«کلیه حقوق این اثر به انتشارات قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء(ص) آجا تعلق دارد»

فهرست منابع

- ۳..... مقدمه مؤلف
- ۷..... مقدمه
- ۱۰..... تحریم اقتصادی و ابعاد آن
- ۱۲..... اهداف تحریم
- ۱۳..... تحریم‌های اعمال شده توسط آمریکا علیه ایران
- ۱۵..... آثار تحریم‌های اقتصادی بر ایران
- ۱۷..... مفهوم اقتصاد مقاومتی
- ۲۰..... مقام معظم رهبری و اقتصاد مقاومتی
- ۲۲..... مقایسه شرایط بدر و خیبر و شعب ابیطالب در صدر اسلام
- ۲۵..... مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی در بیانات مقام معظم رهبری
- ۳۴..... اقتصاد اسلامی و اقتصاد مقاومتی
- ۳۸..... شاخص‌های نشان‌دهنده برقراری اقتصاد مقاومتی
- ۴۱..... تفاوت اقتصاد مقاومتی با اقتصاد توسعه یافته
- ۴۳..... مؤلفه‌های وضعیت جاری اقتصاد کشور
- ۴۵..... راهبردهای بلندمدت و کوتاه مدت در کنار سیاست‌های کلان و خرد
- ۴۶..... اقتصاد مقاومتی بلندمدت و راهبردهای کلان اقتصاد مقاومتی

مؤلفه‌های بلندمدت برقراری اقتصاد مقاومتی ۵۴

مؤلفه‌های کوتاه‌مدت برقراری اقتصاد مقاومتی ۵۵

تبیین چارچوب‌های ضروری مطالعاتی برای ارائه راهبردهای عملیاتی اقتصاد مقاومتی

..... ۵۸

راهبردهای اقتصاد مقاومتی برای مقابله با تحریم اقتصادی ۶۱

منابع و مآخذ ۶۷

کشور ایران به عنوان یکی از تمدن‌های کهن و عظیم جهان دارای تاریخی پر از حوادث گوناگون تلخ و شیرین می‌باشد. بالتبع آن اقتصاد نیز در گذر تندبادهای عظیم تاریخی، اشکال گوناگون به خود گرفته است. شکوفایی، رکود و سقوط اقتصاد ایران در طول تاریخ با قدرت و ضعف دستگاه‌های حاکم ارتباط داشته است. به یقین می‌توان گفت که با پیروزی انقلاب اسلامی، در بسیاری از عرصه‌ها به شکوفایی‌های چشمگیری دست یافته‌ایم. که این امر برای دولت‌های استکباری بسیار نگران‌کننده بوده و خشم آنان را برانگیخته است به‌طوری‌که در یک زمان جنگ سرد، در بانی مهاجم فرهنگی و هم‌اکنون از تحریم اقتصادی به عنوان سلاح علیه کشور ما استفاده می‌نماید. به درر که در گذشته بیشتر در عرصه جنگ و اشکال نظامی وارد عمل می‌شدند و اکنون با به‌کارگیری استراتژی دیگری به نام تحریم اقتصادی اقدامات خصمانه خود را پیاده می‌نمایند. هدف از تحریم اقتصاد، محرومیت یک اقتصاد از بازارهای جهانی کالا، خدمات و سرمایه است. در واقع تحریم اقتصادی وسیله‌ای برای کشور مورد تحریم پدید می‌آورد که او را در حالت خودکفایی قرار می‌دهد. کشورها، تحریم‌اننده همچنین کشور مورد تحریم را جبراً به سطح پایینی از زندگی در یک اقتصاد منزوی قرار می‌دهند. در رابطه با موفقیت‌آمیز بودن تحریم باید گفت که درجه موفقیت اعمال تحریم اقتصادی علیه یک کشور، از یک طرف بستگی به میزان علاقه و شرکت‌پذیری تمام کشورهای دیگر و از طرف دیگر بستگی به درجه و درصد وابستگی کشور تحریم شده به تجارت جهانی دارد و بر رشد اقتصادی کشور تأثیر دارد.

تحریم‌های اقتصادی به منظور اجرای مقاصد سیاسی روش جدیدی نیست. در ده‌ها به دلایل مختلف در طول تاریخ به تحریم‌های اقتصادی متوسل گردیده‌اند. برای مثال تحریم اقتصادی و تجاری در دوران قاجاریه یکی از ابزارهای مورد استفاده شوروی سابق علیه ایران بود. از جمله شاخص‌ترین موارد تحریم‌های اقتصادی می‌توان از تحریم نفتی ایران توسط دولت انگلستان در زمان نخست‌وزیری دولت مصدق نام برد. ایالات متحده آمریکا و کشورهای غربی از همان ابتدای شکل‌گیری کشور ایران بر اساس مبانی اسلام، خصومت‌های خود را پنهانی و آشکار بر علیه ایران

اسلامی شروع کردند که یکی از مهم‌ترین ابزار فشار بر ایران تحریم‌هایی بود که تاکنون اعمال شده است، تا با این وسیله به هدف‌های خود که مهم‌ترین آن همراه کردن ایران با خود می‌باشد دست پیدا کنند. جمهوری اسلامی ایران نیز برای کم اثر کردن این‌گونه تحریم‌ها و بخصوص تحریم اقتصادی، راهکارها و استراتژی‌هایی را در برنامه کار خود قرار داده است یکی از این استراتژی‌ها اقتصاد مقاومتی است که در ادامه به بررسی و تبیین آن پرداخته خواهد شد.

در استراتژی جمهوری اسلامی ایران، ایستادگی و مقاومت مهم‌ترین راهبرد دفاع از انقلاب اسلامی و ارزش‌های عظام است. بر این اساس و طی سال‌های متمادی ایران نشان داده که در وضعیت نزاع بین جمهوری اسلامی ایران و استکبار جهانی به رهبری آمریکا ملتی پیروز است که مقاومت بیشتری از خود نشان بدهد. درجه ممکن است ضربات حریف بیشتر باشد ولی ثمره‌ی ایستادگی و پایداری، همواره پیروزی خواهد بود. اگر خواسته باشیم به پیشینه تاریخی مقوله مقاومت که ملت ما به خوبی از آن آزمون سربلندی پیدا کرده است رجوع کنیم باید به دوران دفاع مقدس برگردیم. در فرآیند جنگ تحمیلی آنچه باعث اشتباه محاسباتی صدام شد، عدم توجه به امکان حضور مقاومت مردمی در قالب بسیج بود. با فراخوان حضرت امام و حضور گسترده مردم در جبهه‌های نبرد، ارتش سر تا پا مسلح رژیم بعثی زمین‌گیر و نهایتاً مجبور به عقب‌نشینی به مرزهای بین‌المللی شد.

اعمال تحریم‌های یک‌جانبه و محدودیت‌های مالی و تجاری نیز از ابزارهای غیر قانونی نظام سلطه برای وارد آوردن فشار به نظام جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان چهار دهه گذشته بوده و مرتباً بر حجم این تحریم‌ها افزوده است. این وضعیت در سال‌های اخیر و با اجرای تحریم خرید نفت، بانک مرکزی، کشتیرانی، بیمه و حتی برخی شخصیت‌ها و... از سوی نظام سلطه به اوج خودش رسیده است. در مقابل اتخاذ چنین رویکردی از سوی غرب، مقام معظم رهبری بحث اقتصاد مقاومتی را مطرح و آن را به عنوان یک روش مهم در تغییر مسیر حرکت اقتصادی کشور عنوان کردند.

کارشناسان اقتصادی معتقدند در شرایط فعلی که در میدان جنگ همه جانبه دشمن در بخش اقتصاد هستیم با عملیاتی کردن همان راهبرد مقاومتی می‌توانیم پیروز این نبرد نابرابر باشیم. در

تاریخ اقتصادی ایران ثبت است که رهبر معظم انقلاب از سال‌ها پیش اقتصاد مقاومتی را مطرح کرده و بر ضرورت بازبینی در نظام‌های اقتصادی کنونی تأکید کرده بودند. خودداری از خام‌فروشی نفت و حرکت به سمت اقتصاد غیرنفتی، استفاده حداکثری از کالاهای داخلی و نه‌راسیدن از تحریم‌های اقتصادی نیز از دیگر نکاتی است که سال‌ها پیش، از آغاز تحریم نفتی، از سوی مقام معظم رهبری مورد تأکید قرار گرفته بود. اما کاربرد عین این عبارت در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور در تاریخ ۸۹/۰۶/۱۶ تبیین گردید: «ما باید یک اقتصاد مقاومتی واقعی در کشور به وجود بیاوریم. امروز کارآفرینی معنایش این است. دوستان درست گفتند که ما تحریم‌ها را دور می‌زنیم. بنا هم یقین دارم. ملت ایران و مسئولین کشور تحریم‌ها را دور می‌زنند، تحریم کنندگان را نام می‌کنند. مثل موارد دیگری که در سال‌های گذشته در زمینه‌های سیاسی بود که یک اشتباهی کردند. یک رکتی انجام دادند، بعد خودشان مجبور شدند برگردند، یکی یکی عذرخواهی کنند.»^۱

اتخاذ راهبرد جدید اقتصادی به عنوان یک اقدامات هجومی دشمن در عرصه اقتصاد می‌تواند خط بطلانی بر تلاش‌های بدخواهان در عرصه یاد شده باشد. اگر مسئولان با همدلی ملزومات قانونی اقتصاد مقاومتی را با شتاب بیشتری ایجاد و پیگیری نمایند می‌توان در مدت زمان کوتاهی آثار و دستاوردهای مثبت آن را شاهد نمود. موضوعی که متأسفانه با وجود مطرح شدن چند ساله آن توسط سیاست‌گذار اصلی جمهوری اسلامی یعنی مقام معظم رهبری، به هر دلیلی مغفول مانده و کوتاهی‌های مسئولین، کشور را در رسیدن به اهداف طلایی حاصل از اجرای اقتصاد مقاومتی ناکام گذارده است.

نگارنده در این مجال قصد دارد ضمن تشریح وضعیت تحمیلی کشور و ابعاد اتحاد مقاومتی، به تبیین یکی از سلاح‌های مؤثر ایران در مقابله با تهدیدات اقتصادی جدید و مزایای آن بپردازد. در پایان جا دارد از تمامی دلسوزانی که نویسنده را در جمع‌آوری این مطالب یاری نمودند، کمال

^۱ بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور، ۸۹/۶/۱۶

تشکر خود را ابراز نمایم و به یاد داشته باشیم که این اثر نیز مانند سایر آثار خالی از کاستی نمی‌باشد و اصلاح آن نیازمند نظرات و پیشنهادات شما خواننده عزیز دارد.

امید است که این اقدام هر چند مختصر بر بهبود ساختار اقتصادی کشور تأثیرگذار و ادای دین مؤلف به محققان و دانش‌پژوهان کشور باشد.

مرتضی پیراسته

موقعیت ممتاز ایران در سرتاسر کرانه شمالی خلیج فارس و تسلط بی چون و چرا بر تنگه هرمز موجب شده که از دیرباز تاکنون، مرکز توجه قدرت‌های سلطه‌جوی خارج از منطقه باشد. تا به هر نحوی این کانون توجه را در سیطره خود داشته و از این راه تسلط خود را بر خلیج فارس، تنگه هرمز و ثروت‌های خدادادی آن تثبیت نمایند. در این راه ابتدا پرتغال و سپس انگلیس و سرانجام آمریکا به نوبت، گوی سبقت را از دیگر رقیبان ربوده تا حضور و نفوذ خود را در ایران و منطقه تحکیم نمایند که در این بین حضور و نفوذ آمریکا در منطقه به واسطه مسائل به وجود آمده پس از جنگ جهانی دوم و سیر صعودی پیشرفت علم و فن‌آوری و نیاز روزافزون به منابع انرژی، پررنگ‌تر از سایر رقیبان است.

در سال ۱۳۵۷ و با پیروزی انقلاب اسلامی، یکی از بزرگ‌ترین معادلات سیاسی و نظامی جهان به هم ریخت و آن جنگ سرد، ایران از اردوگاه غرب به عنوان مهم‌ترین هم‌پیمان آمریکا و اسرائیل در منطقه و در عین حال عدم وابستگی ایران به اردوگاه شرق بود. شوک حاصل از این رویداد موجبات خشم آمریکا را فراهم نمود و کشور دوست و یاور نوظهور او به یک‌باره به دشمن بدل گردید. با تصویب قانون اساسی ایران و رأی ملت به بندها و متون آن تصور دولت‌مردان آمریکایی نسبت به کودتایی مجدد و سرنگونی حکومت ایران باطل گردید. و در نهایت موضوع گنجاندن بند عدم رسمیت رژیم غاصب صهیونیستی در رأس اصول حکومتی کشور ایران بیانگر منطقی بود که نوید شعله‌ورتر شدن آتش دشمنی دو کشور را به همگان رساند، زیرا که حمایت از این رژیم جزو اصلی‌ترین بخش‌های منشور حکومتی کشور آمریکا بوده و به نوعی قرمز طرفین محسوب می‌گردد. آمریکا می‌دانست که تشکیل حکومت اسلامی ایران با تفکرات و ایدئولوژی‌های مبارزه با استکبار و حمایت از مظلوم، که در سراسر دنیا خواهان خواهد داشت، جایگزین سلاح‌های پیشرفته بلوک شرق و روسیه را گرفته و هرچه زودتر باید برای آن فکری می‌کرد.